

Současnost

Pozemek, na kterém se v současné době rozkládá Zámecký park, patří dílem Městu Nové Hrady a z části Akademii věd České republiky. Obě instituce se průběžně podílejí na jeho obnově a údržbě a současně jej nechávají přístupný veřejnosti téměř bez jakéhokoli omezení. Do Zámeckého parku můžete tedy vstoupit kdykoli na několika vstupních místech po obvodu celé plochy. O to víc je důležité a potřebné, aby do parku vstupovali návštěvníci zodpovědní s ušlechtilým úmyslem si park užít a neublížit mu.

Ať už se budete těšit z krásné louky hned za zámekem či posezením u jezírka nebo na ostrůvku a budete se procházet alejí či paprskovitými cestami, načerpejte si přírodní energii a vnímejte. Pokud se budete chtít s dětmi trochu rozptýlit, můžete navštívit dětské hřiště nebo tenisový kurt na okraji parku. V letních měsících se zde konají i kulturní a spolkové akce, pro které je Zámecký park neobyčejnou živou a inspirativní kulisou.

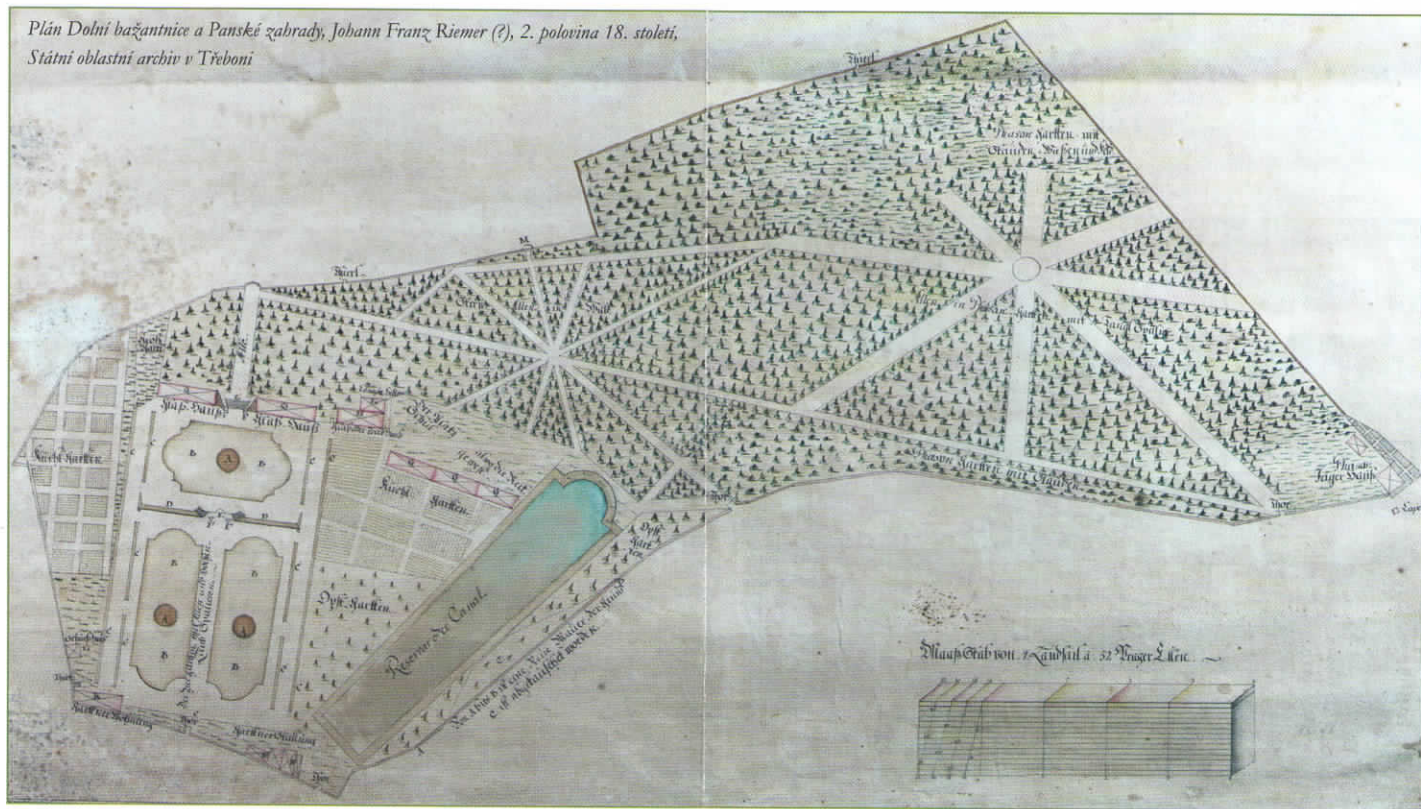

Vydalo Kulturní a informační centrum Nové Hrady,
nám. Republiky 46, 373 33 Nové Hrady, www.kicnovehrady.cz
Texty o historii vycházejí z expozice Novohradského muzea věnované parkům.
Text: Michal Jarolímek, Martin Krumholz, Jitka Šáchová, Květa Jarolímková
Současné fotografie: Michal Jarolímek, Archiv KIC Nové Hrady
Sazba: Michal Jarolímek, tisk: Tiskárna JAVA, © 2019

Nové Hrady v jižních Čechách

Historický vývoj parku

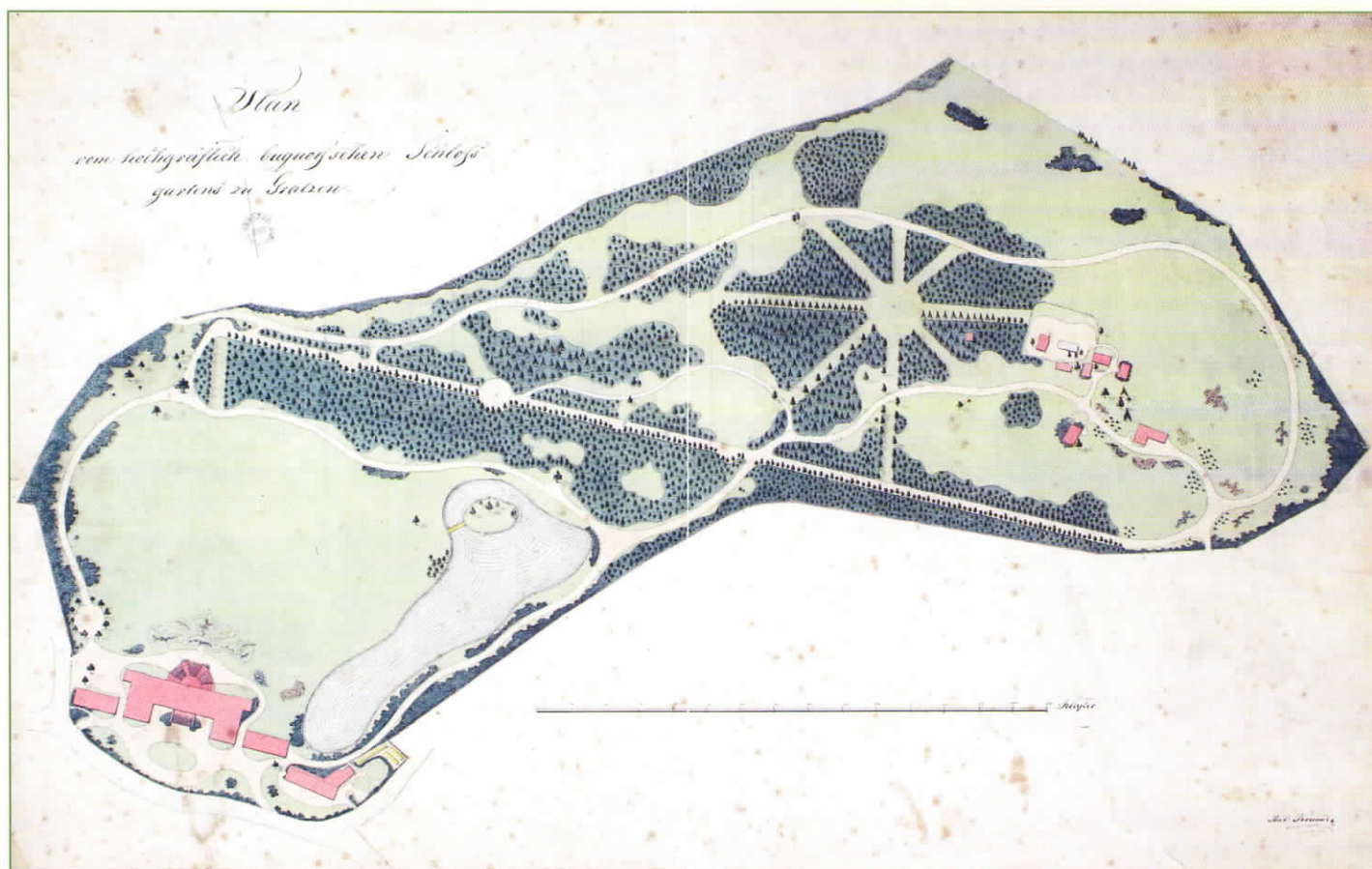
Nejednoho návštěvníka Zámeckého parku možná překvapí, že historie zahradních a parkových úprav území mezi silnicemi na Třeboň a do Nakolic sahá více než dvě století před postavením zámku. Již z roku 1593 pochází smlouva opsaná ve staré gruntovní knize, která hovoří o koupi zahrady u horní brány Vilémem z Rožmberka.

Pozornost tomuto prostoru věnovala také Marie Magdalena Buquoyová, která zde hledala nezbytnou náhradu za zrušenou zahradu na náměstí. Z dochovaného inventáře vyplývá, že se zde v druhé polovině 17. století nalézala jak okrasná, tak zeleninová a ovocná zahrada.

Největšího rozkvětu dosáhla zahrada v letech 1715–1720, když se výpravné barokní kompozice ujal Jan Jiří Bartůšek, dvorní zahradník Karla Kajetána Buquoye. Střední část zahrady byla vymezena ze stran tvarovaným špalírem a sestávala z obdélníkového květinového parteru zdobeného vázami a kamennými pyramidami. Na parter navazovaly

skleníky, fíkovna a letní jízdárna. Po stranách se nacházely ovocná a zeleninová zahrada, u ohradní zdi střelnice. Na východní straně uzavíral okrasnou část bazén obdélníkového tvaru. Okrasná zahrada byla propojena lipovou alejí s přilehlou bažantnicí, jejíž plocha byla formována dvěma hvězdicemi průseků. Kromě nich tuto barokní fázi připomíná dnes už pouze pamětní nápis vzpomínající neurozeného budovatele zahrady Bartůška.

Od poslední třetiny 18. století bylo území přeměňováno v anglický park. Ovocnou a zeleninovou zahradu nahradila louka s vysázenými skupinami stromů. Pravidelný vodní rezervoár se změnil v rybník. Skleníky i fíkovna byly zrušeny. Nahradil je nový velký skleník postavený jižně od jezírka v roce 1794, ze kterého se dodnes dochovala pouze štitová zeď s portálem a již zmíněným nápisem. U hlavní aleje vznikl navedením kamenů umělý kaskádovitý vodopád a pod alejí malé jezírko s ostrůvkem. Louka ve východním cípu parku byla rozšířena západním směrem a v letech 1779–1780 zde vyrostla miniaturní vesnička.

Plán Zámeckého parku, okolo 1850, Státní oblastní archiv v Třeboni

Karel Kajetán Buquoy (1676–1750) s rukou na plánu panské zahrady a borní bažantnice

Marie Terezie Buquoyová (1746–1818), rozená Paarová

Dalších úprav park zaznamenal za Jiřího Jana Jindřicha v 50. a 60. letech 19. století. Na rozšířeném rybníce vznikl ostrůvek se skupinou stromů a přístupovým můstkem. Vesnička byla upravena v dobově oblíbeném stylu anglické gotiky. Skalní vodopád a malé jezírko byly naproti tomu zrušeny pro nedostatečný přítok vody. Společně s přestavbou zadního schodiště zámku v roce 1862 vznikl květinový parter obehnaný zábradlím z cementových sloupků.

Po roce 1958, kdy se v zámku usídlila střední zemědělská škola, došlo k některým nepříliš citlivým účelovým zásahům (výstavba tribuny, vytvoření výukových políček na parteru a plochy pro norování). Ty však zmizely po zrušení školy a celkové rehabilitaci parku v letech 1999–2000. Její součástí bylo zejména ošetření vzrostlých stromů, vyčištění od náletových dřevin, obnovení cestní sítě a průhledů do krajiny. Byl též odstraněn plot, který odděloval parterovou část od krajinářského parku.

Zabradní parter, anonym, 60. léta 19. století, Ústav dějin umění AV ČR

Zámek

Nový zámek byl situován na jihozápadní okraj již existujícího parku. Sídlo nechal zbudovat hrabě Jan Nepomuk Buquoy a i když myšlenka výstavby pochází minimálně z roku 1768, se samotnou stavbou se začalo teprve na samém počátku 19. století.

Přestože se nám do dnešní doby dochovalo mnoho plánů zachycujících pestré škálu zvažovaných řešení, autor architektonického návrhu zůstává nejasný a ani samotnou stavbu nelze jednoznačně stylově zařadit. Půdorysně jde o variaci na dobově oblíbené neopalladiánské téma, v pojetí zahradního průčelí ovšem rezonují též barokní ozvěny.

Bohužel krátce po zahájení vlastních stavebních prací hrabě Jan Nepomuk zemřel a nový zámek si na svou roli hlavního rodového sídla musel dalších více než 40 let počkat. Vdova, hraběnka Terezie využívala letohrádek Modrý dům v Tereziině údolí a pokračovatel rodu, synovec Jiří František se o stavitelství příliš nezajímal a kromě toho mnohem častěji využíval přepychový zámek své ženy Gabriely v severočeském Červeném Hrádku. Až jejich čerstvě ženatý syn Jiří Jan si vybral zámek v Nových Hradech opět za své hlavní venkovské sídlo a nechal ho náležitě dostavět, díky čemuž pozbyly interiéry svůj pozdně klasicistní charakter a nahradilo je tehdy nastupující druhé rokoko.

Zámek hraběcí rodina obývala až do roku 1945, kdy na základě Benešových dekretů připadl státu. V letech 1951–1957 se celý areál stal domovem pro dětské uprchlíky z občanské války v Řecku. Od roku 1958 zde čtyřicet let sídlila Střední zemědělská technická škola. Nyní je objekt v majetku Mikrobiologického ústavu akademie věd ČR, který ho spolu s Ústavem komplexních systémů Fakulty rybářství a ochrany vod Jihočeské univerzity využívá jako výzkumné i konferenční centrum. Zámek a jeho okolí je též oblíbeným místem konání svatebních obřadů.

Zámek na letecké pohlednici, 1967, archiv Města Nové Hrady